

ย่อคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง

เรื่องเสร็จที่ ครพ.๑/๒๕๖๓

สำนวนเลขที่ ๑๘/๗๔/๒๕๖๓ (มีมติครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓)

ประเภทสำนวน ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

เรื่อง เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก. ทุจริตเบิกจ่ายเงินโครงการจ้างงานเร่งด่วนและพัฒนาทักษะฝีมือ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านอาชีพแก่ผู้ประสบภัยธรรมชาติ

สรุปข้อเท็จจริง สำนักงาน ก. ได้ตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามแผนงาน และโครงการต่าง ๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ จากระบบการบริหารการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government Fiscal Management Information System : GFMS) พบว่า นาง ว. ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงิน และบัญชีชำนาญงาน ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินและเป็นเจ้าหน้าที่รับจ่ายเงินของสำนักงาน ก. กระทำการทุจริตโดยการจัดทำเอกสารหลักฐานเท็จแล้วนำมาขอเบิกเงินงบประมาณจากคลังโดยไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ ตรวจสอบหลายรายการ และปลอมแปลงลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามส่งจ่ายเช็คในการขอเบิกจ่ายเงินแล้วนำเงินที่เบิกจ่ายเท็จดังกล่าวไปเป็นประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย เป็นเงิน จำนวน ๒,๑๑๒,๙๑๘.๔๔ บาท

ความเห็นของพนักงานสอบสวน -

ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด นาง ว. รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เต็มจำนวนความเสียหาย และนางสาว ท. รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนรับผิดในอัตราร้อยละ ๔๐ ของ ความเสียหายที่ตนเกี่ยวข้อง

คำวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้ง เห็นชอบด้วยกับคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ประเด็นที่พิจารณา มีผู้ใดต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการหรือไม่ จำนวนเท่าใด กฎหมายที่พิจารณา พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คำวินิจฉัยคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง ตามสำนวนการสอบสวน ข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงาน ก. ได้ตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรตามแผนงาน และโครงการต่าง ๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ จากระบบการบริหารการคลังภาครัฐด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์ (Government Fiscal Management Information System : GFMS) พบว่า นาง ว. ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินและเป็นเจ้าหน้าที่รับ จ่ายเงินของสำนักงาน ก. กระทำการทุจริตโดยการจัดทำเอกสารหลักฐานเท็จแล้วนำมาขอเบิกเงิน งบประมาณจากคลัง โดยไม่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบหลายรายการ และปลอมแปลงลายมือชื่อผู้มี อำนาจลงนามส่งจ่ายเช็คในการขอเบิกจ่ายเงินออกจากบัญชีเงินฝากธนาคาร ชื่อบัญชีสำนักงาน ก. บัญชี เลขที่ xxx - x - xxxxx - ๖ แล้วนำเงินที่เบิกจ่ายเท็จดังกล่าวไปเป็นประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็น เหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๒,๑๑๒,๙๑๘.๔๔ บาท ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

กรณีที่ ๑ จัดทำเอกสารหลักฐานเบิกเงินงบประมาณจากคลังอันเป็นเท็จโดยไม่มีหลักฐาน การจ่ายให้ตรวจสอบ ความเสียหายคิดเป็นเงิน ๕๓๘,๙๑๘.๔๔ บาท ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิด ของเจ้าหน้าที่ได้ดังนี้

(๑) ผู้ทุจริต

นาง ว. ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน ปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินและเป็นเจ้าหน้าที่รับจ่ายเงินของสำนักงาน ก. มีหน้าที่เกี่ยวกับการรับ การเบิก การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การเก็บรักษาเช็ค และการนำเงินส่งคลังทั้งเงิน ในงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินรายได้แผ่นดิน จัดทำข้อมูลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ตามระบบ GFMS การรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ใบสำคัญจ่าย และจัดทำงบเดือนส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค และกรมเจ้าสังกัดจัดทำสมุดบัญชี บันทึกรายการรับ - จ่ายเงินในสมุดบัญชี และทะเบียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและรายงานการเงินทุกประเภทตามคำสั่งสำนักงาน ก. ที่ ๐๐๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้เจ้าหน้าที่ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ว. อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี และได้รับมอบหมายจากนางสาว ท. หัวหน้าสำนักงาน ก. ให้เป็นผู้ถือรหัสผู้ใช้งาน (User Name) และรหัสผ่าน (Password) เพื่อทำรายการขอเบิกเงินจากคลังในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) กระทำการทุจริตโดยวิธีการจัดทำเอกสารขอเบิกเงินจากคลังในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) เมื่อเงินงบประมาณโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร ชื่อบัญชีสำนักงาน ก. บัญชีเลขที่ xxx - x - xxxxx - ๖ แล้ว นาง ว. จะทำการเขียนเช็คและลงลายมือชื่อ ส่งจ่ายเงินตามเช็คพร้อมกับนางสาว ท. หัวหน้าสำนักงาน ก. โดยเช็คระบุส่งจ่ายนาง ว. จากนั้นจึงทำการเบิกถอนเงินตามเช็คเป็นเงินสดออกจากบัญชีเงินฝากธนาคาร ชื่อบัญชีสำนักงาน ก. บัญชีเลขที่ xxx - x - xxxxx - ๖ ซึ่งจากการตรวจสอบปรากฏว่า นาง ว. ทำรายการเบิกเงินจากคลังเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายรายการต่าง ๆ โดยไม่มีหลักฐาน ใบสำคัญคู่จ่ายประกอบการขอเบิกเงินบางรายการเป็นรายการขอเบิกซ้ำบางรายการเป็นรายการขอเบิกเกินกว่าหนี้ที่ต้องชำระจริงโดยมีรายละเอียดการเบิกเงินงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนี้

๑) เบิกเงินงบประมาณตามแผนงาน : พัฒนาและยกระดับมาตรฐานแรงงาน ผลผลิตประชาชน ้วยแรงงานในพื้นที่/ชุมชน ได้รับบริการด้านแรงงาน ในระหว่างวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ - ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓ เพื่อเป็นค่าสาธารณูปโภค ค่าเช่าบ้าน ค่าตอบแทนอาสาสมัคร และจ่ายลูกหนี้เงินยืมโครงการเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ๕ รุ่น ตามใบขอเบิกเงินงบประมาณที่ไม่อ้างอิงใบสั่งซื้อฯ (GFMS ขบ.๐๒) จำนวน ๑๐ ฉบับ เป็นเงินจำนวน ๔๖๒,๗๙๑.๗๕ บาท รายการหักภาษี ๒ รายการ จำนวนเงิน ๔๕.๘๓ บาท โดยส่งจ่ายเงินตามเช็คจำนวน ๗ ฉบับ นำไปจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิรับเงินที่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ จำนวนเงิน ๕๙,๙๙๘.๔๘ บาท ไม่มีหลักฐานการจ่ายจำนวนเงิน ๔๐๒,๗๙๓.๒๗ บาท จากนั้นจึงนำเงิน ไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว

๒) เบิกเงินงบประมาณตามแผนงาน : พัฒนาและยกระดับมาตรฐานแรงงาน ผลผลิตการพัฒนาข้อเสนอแผนยุทธศาสตร์และระบบการบริหารแรงงาน ในระหว่างวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๓ - ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓ เพื่อเป็นค่าจ้างเหมาบริการ จ่ายลูกหนี้ เงินยืม และค่าเช่าบ้าน ตามใบขอเบิกเงินงบประมาณ ที่ไม่อ้างอิงใบสั่งซื้อฯ (GFMS ขบ.๐๒) จำนวน ๔ ฉบับ เป็นเงินจำนวน ๙๗,๘๐๐ บาท โดยส่งจ่ายเงิน ตามเช็ค จำนวน ๔ ฉบับ นำไปจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิรับเงินที่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบจำนวนเงิน ๓๔,๑๒๐ บาท ไม่มีหลักฐานการจ่ายจำนวนเงิน ๓๔,๑๒๐ บาท จากนั้นจึงนำเงินไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว

๓) เบิกเงินงบประมาณตามแผนงาน : พัฒนาและยกระดับมาตรฐานแรงงาน ผลผลิตประชาชน ้วยแรงงานในพื้นที่ /ชุมชน ได้รับบริการด้านแรงงาน งบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายโครงการจ้างงานเร่งด่วน และพัฒนาฝีมือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านอาชีพ ในวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓ เพื่อจ่ายลูกหนี้

เงินยืมตามใบขอเบิกเงินงบประมาณที่ไม่อ้างอิงใบสั่งซื้อฯ (GFMS ขบ.๐๒) จำนวน ๑ ฉบับ เป็นเงินจำนวน ๗๔,๗๖๒ บาท โดยสั่งจ่ายเงินตามเช็คจำนวน ๑ ฉบับ นำไปจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิรับเงินที่มีหลักฐานการจ่ายให้ตรวจสอบ จำนวนเงิน ๕,๖๓๑ บาท ไม่มีหลักฐานการจ่ายจำนวนเงิน ๖๙,๑๓๑ บาท จากนั้นจึงนำเงินไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว

๔) เบิกเงินงบประมาณรายจ่ายเงินงบกลาง ในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๒ เพื่อจ่ายเป็นค่ารักษาพยาบาล ตามใบขอเบิกเงินงบประมาณที่ไม่อ้างอิงใบสั่งซื้อฯ (GFMS ขบ.๐๒) จำนวน ๑ ฉบับ เป็นเงินจำนวน ๓,๓๐๐ บาท โดยไม่มีหลักฐานการจ่ายจากนั้นจึงนำเงินไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว รวมเป็นเงินที่นาง ว. ขอเบิกโดยไม่มีหลักฐานการจ่ายทั้งสิ้น ๕๓๘,๙๑๘.๔๔ บาท พฤติการณ์เป็นการอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการจงใจกระทำละเมิด เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย จึงให้นาง ว. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวนความเสียหาย ๕๓๘,๙๑๘.๔๔ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันทำละเมิด จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(๒) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงาน ก. ได้มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้นาง ว. ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน เป็นเจ้าหน้าที่การเงินและเป็นเจ้าหน้าที่รับจ่ายเงินของสำนักงาน ก. มีหน้าที่ในการรับ การเบิก การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การเก็บรักษาเช็ค และการนำเงินส่งคลังทั้งเงินในงบประมาณ เงินนอก งบประมาณ และเงินรายได้แผ่นดินจัดทำข้อมูลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามระบบ GFMS การรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ใบสำคัญจ่าย และจัดทำงบเดือนส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคและกรมเจ้าสังกัดการจัดทำสมุดบัญชี การบันทึกรายการรับ - จ่ายเงินในสมุดบัญชี และทะเบียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและรายงานการเงินทุกประเภท ในช่วงเวลาที่เกิดเหตุเป็นช่วงที่มีการโอนเงินงบประมาณตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงให้ดำเนินการที่มีกำหนดเวลาในหลายเรื่องพร้อมกัน ประกอบกับในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับภารกิจเพิ่มเติม คือ งานนโยบายและงานตามยุทธศาสตร์จ้างงานเร่งด่วนและพัฒนาทักษะฝีมือ ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ งานป้องกันและแก้ไขปัญญาเยาเสพติดในกลุ่มจ้างแรงงานภายใต้โครงการ TO BE NUMBER OME งานสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบ ซึ่งสำนักงาน ก. มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เพียง ๙ คน ประกอบด้วยข้าราชการจำนวน ๕ คน ลูกจ้างประจำจำนวน ๒ คน ลูกจ้างชั่วคราวจำนวน ๒ คน โดยสำนักงาน ก. มีเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑ คน เจ้าหน้าที่ในสำนักงานได้รับมอบหมายให้แยกย้ายกันไปประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ทั้ง ๑๘ อำเภอ ซึ่งนาง ว. กระทำการทุจริตโดยจัดทำเอกสารขอเบิกเงินจากคลังในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) และนาง ว. สามารถกระทำการทุจริตสำเร็จแต่เพียงผู้เดียว การที่นาง ว. กระทำทุจริตสำเร็จส่วนหนึ่งเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของสำนักงาน ก. หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม เนื่องปริมาณงานมีจำนวนมากและบุคลากรภายในสำนักงาน ก. มีไม่เพียงพอ เมื่อดำเนินถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแล้ว จึงให้หักส่วนความรับผิดออกในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายจำนวน ๕๓๘,๙๑๘.๔๔ บาท เป็นเงินจำนวน ๒๖๙,๔๕๙.๒๒ บาท คงเหลือความเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๒๖๙,๔๕๙.๒๒ บาท โดยที่ความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนการอนุมัติเบิกจ่ายเงินและขั้นตอนการลงนามสั่งจ่ายเช็คก่อให้เกิดความเสียหายไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน จึงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินรับผิดชอบในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย ๒๖๙,๔๕๙.๒๒ บาท

คิดเป็นเงินจำนวน ๑๓๔,๗๒๙.๖๑ บาท และขั้นตอนการลงนามส่งจ่ายเช็ครับผิดในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย ๒๖๙,๔๕๙.๒๒ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๑๓๔,๗๒๙.๖๑ บาท ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ได้ ดังนี้

๑) ขั้นตอนการอนุมัติเบิกจ่ายเงิน

นางสาว ท. หัวหน้าสำนักงาน ก. ในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุด ของสำนักงาน ก. มีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้ถูกต้องและเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ และปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางสาว ท. มอบหมายให้นาง ว. เป็นผู้ถือรหัสผู้ใช้งาน (User Name) และรหัสผ่าน (Password) เพื่อทำรายการขอเบิกเงินจากคลังในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) จึงมีหน้าที่ต้องควบคุมดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของนาง ว. เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน แต่กลับปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของนาง ว. ให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ.๒๕๕๑ และคำสั่งสำนักงาน ก. ที่ ๐๐๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้เจ้าหน้าที่โดยเคร่งครัด และในฐานะผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงินโดยตรงของสำนักงาน ก. ไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๒ (๒) กำหนดให้การอนุมัติการจ่ายเงินของส่วนราชการในราชการบริหารส่วนภูมิภาคเป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการในภูมิภาค ข้อ ๓๓ ที่กำหนดว่า ให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งอนุมัติการจ่ายเงินพร้อมกับลงลายมือชื่อในหลักฐานการจ่าย หรือหลักฐานการขอรับชำระหนี้ทุกฉบับหรือ จะลงลายมือชื่ออนุมัติในหน้าหลักฐานการจ่ายก็ได้ การที่นางสาว ท. ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นช่องทางให้นาง ว. อาศัยโอกาสดังกล่าวกระทำการทุจริต โดยการจัดทำเอกสารขอเบิกเงินจากคลังในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) แล้วเบียดบังเงินไปเป็นประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นได้โดยง่ายเป็นระยะเวลาต่อเนื่องยาวนาน พฤติการณ์ถือได้ว่า นางสาว ท. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๑๓๔,๗๒๙.๖๑ บาท แต่เนื่องจากสำนักงาน ก. มีข้อจำกัดด้านอัตราเจ้าหน้าที่น้อยแต่ปริมาณงานตามภารกิจมีจำนวนมาก นางสาว ท. จึงมอบหมายให้นาง ว. ทำหน้าที่ด้านการเงินเพียงคนเดียวโดยไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติงาน อีกทั้งนอกจากปฏิบัติงานประจำสำนักงาน ก. ตามแผนงานแล้วยังมีงานนโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการไปพร้อมกันด้วย เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแล้ว จึงให้นางสาว ท. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนในอัตราร้อยละ ๒๐ ของความเสียหายจำนวน ๑๓๔,๗๒๙.๖๑ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๒๖,๙๕๕.๙๒ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

๒) ขั้นตอนการลงนามส่งจ่ายเช็ค

นางสาว ท. หัวหน้าสำนักงาน ก. ในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุด ของสำนักงาน ก. เป็นผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คของสำนักงาน ก. โดยเงื่อนไขการส่งจ่ายเช็คของสำนักงาน ก. ต้องให้ผู้มีอำนาจลงนามส่งจ่าย อย่างน้อย ๒ ใน ๓ คน ในฐานะผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คมีหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางสาว ท. ในฐานะผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเพียงพอเนื่องจากก่อนลงลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คไม่ได้ตรวจสอบให้ดูว่ามีหน้าที่ต้องชำระให้แก่เจ้าหน้าที่หรือผู้มีสิทธิรับเงินตามจำนวนเงินในเช็คส่งจ่าย จริงหรือไม่ อันเป็นช่องทางให้นาง ว. อาศัยโอกาสดังกล่าว

กระทำการทุจริต โดยการจัดทำเอกสาร ขอเบิกเงินจากคลังในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) เมื่อเงินงบประมาณโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร ชื่อบัญชีสำนักงาน ก. บัญชีเลขที่ xxx - x - xxxxx - ๖ นาง ว. จึงทำการเขียนเช็คและลงลายมือชื่อส่งจ่ายเงินตามเช็ค ร่วมกับนางสาว ท. หัวหน้าสำนักงาน ก. โดยเช็คระบุส่งจ่ายนาง ว. จากนั้น จึงทำการเบิกถอนเงินตามเช็คเป็นเงินสดออกจากบัญชีเงินฝากธนาคาร ชื่อบัญชีสำนักงาน ก. บัญชีเลขที่ xxx - x - xxxxx - ๖ แล้วเบียดบังเงินไปเป็นประโยชน์ สำหรับตนเองหรือผู้อื่นได้โดยง่ายเป็นระยะเวลาต่อเนื่องยาวนาน พฤติการณ์ถือได้ว่า นางสาว ท. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๑๓๔,๗๒๙.๖๑ บาท แต่เนื่องจากสำนักงาน ก. มีข้อจำกัดด้านอัตราเจ้าหน้าที่น้อยแต่ปริมาณงานตามภารกิจมีจำนวนมาก นางสาว ท. จึงมอบหมายให้นาง ว. ทำหน้าที่ด้านการเงินเพียงคนเดียวโดยไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติงาน อีกทั้งนอกจากปฏิบัติงานประจำสำนักงาน ก. ตามแผนงานแล้วยังมีงานนโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการไปพร้อมกันด้วย เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแล้ว จึงให้นางสาว ท. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนในอัตราร้อยละ ๒๐ ของความเสียหายจำนวน ๑๓๔,๗๒๙.๖๑ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๒๖,๙๕๕.๙๒ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

กรณี ที่ ๒ ปลอมแปลงลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามส่งจ่ายเช็คจำนวน ๔ ฉบับ ความเสียหาย คิดเป็นเงิน ๑,๕๗๔,๐๐๐ บาท ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดของเจ้าหน้าที่ได้ ดังนี้

(๑) ผู้ทุจริต

นาง ว. ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน ปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่การเงินและเป็นเจ้าหน้าที่รับจ่ายเงินของสำนักงาน ก. มีหน้าที่ในการรับ การเบิก การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การเก็บรักษาเช็ค และการนำเงินส่งคลัง ทั้งเงินในงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินรายได้แผ่นดิน จัดทำข้อมูลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามระบบ GFMS การรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ใบสำคัญจ่าย และจัดทำบเดืออนส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค และกรมเจ้าสังกัดการจัดทำสมุดบัญชี การบันทึกรายการรับ - จ่ายเงินในสมุดบัญชี และทะเบียน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และรายงานการเงินทุกประเภท ตามคำสั่งสำนักงาน ก. ที่ ๐๐๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้เจ้าหน้าที่ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ว. อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีและได้รับมอบหมายจากนางสาว ท. หัวหน้าสำนักงาน ก. ให้เป็นผู้ถือรหัสผู้ใช้งาน (User Name) และรหัสผ่าน (Password) เพื่อทำรายการขอเบิกเงินจากคลังในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) กระทำการทุจริตโดยจัดทำเอกสารขอเบิกเงินจากคลัง ในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) โดยไม่ปรากฏหลักฐานการอนุมัติ จากผู้มีอำนาจอนุมัติเบิกจ่ายเงินแต่อย่างใด เมื่อเงินงบประมาณโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคาร ชื่อบัญชีสำนักงาน ก. บัญชีเลขที่ xxx - x - xxxxx - ๖ นาง ว. จึงทำการเขียนเช็คและลงลายมือชื่อส่งจ่ายเงินตามเช็คจำนวน ๔ ฉบับ ระบุส่งจ่ายนาง ว. และปลอมลายมือชื่อนางสาว ท. หัวหน้าสำนักงาน ก. ในเช็คทั้ง ๔ ฉบับ ดังกล่าว จากนั้นจึงทำการเบิกถอนเงินตามเช็คเป็นเงินสดออกจากบัญชีเงินฝากธนาคาร ชื่อบัญชีสำนักงาน ก. บัญชีเลขที่ xxx - x - xxxxx - ๖ แล้วนำเงินที่เบิกถอนได้ จำนวนทั้งสิ้น ๑,๕๗๔,๐๐๐ บาท ไปเป็นประโยชน์ สำหรับตนเองหรือผู้อื่น พฤติการณ์เป็นการอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เป็นการจงใจกระทำละเมิด เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย จึงให้นาง ว. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวน ความเสียหาย ๑,๕๗๔,๐๐๐ บาท

พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันทำละเมิด จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔

(๒) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงาน ก. ได้มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้นาง ว. ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน เป็นเจ้าหน้าที่การเงินและเป็นเจ้าหน้าที่รับจ่ายเงินของสำนักงาน ก. มีหน้าที่ในการรับ การเบิก การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การเก็บรักษาเช็ค และการนำเงินส่งคลังทั้งเงินในงบประมาณ เงินนอก งบประมาณ และเงินรายได้แผ่นดินจัดทำข้อมูลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณตามระบบ GFMS การรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน ใบสำคัญจ่าย และจัดทำบงเดือนส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคและกรมเจ้าสังกัดการจัดทำสมุดบัญชี การบันทึกรายการรับ - จ่ายเงินในสมุดบัญชี และทะเบียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและรายงานการเงินทุกประเภท ในช่วงเวลาที่เกิดเหตุ เป็นช่วงที่มีการโอนเงินงบประมาณตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงให้ดำเนินการที่มีกำหนดเวลาในหลายเรื่องพร้อมกัน ประกอบกับในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับการกิจเพิ่มเติม คือ งานนโยบายและงานตามยุทธศาสตร์ จ้างงานเร่งด่วนและพัฒนาทักษะฝีมือ ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ งานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มจ้างแรงงานภายใต้โครงการ TO BE NUMBER OME งานสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบ ซึ่งสำนักงาน ก. มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เพียง ๙ คน ประกอบด้วย ข้าราชการจำนวน ๕ คน ลูกจ้างประจำจำนวน ๒ คน ลูกจ้างชั่วคราวจำนวน ๒ คน โดยสำนักงาน ก. มีเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๑ คน เจ้าหน้าที่ในสำนักงานได้รับมอบหมายให้แยกย้ายกันไปประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ทั้ง ๑๘ อำเภอ ซึ่งนาง ว. กระทำการทุจริตโดยจัดทำเอกสารขอเบิกเงินจากคลังในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) ซึ่งสำนักงาน ก. สามารถกระทำการทุจริต สำเร็จแต่เพียงผู้เดียว การที่นาง ว. กระทำทุจริตสำเร็จส่วนหนึ่งเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของสำนักงาน ก. หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม เนื่องจากปริมาณงานมีจำนวนมากและบุคลากรภายในสำนักงาน ก. มีไม่เพียงพอ เมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแล้ว จึงให้หักส่วนความรับผิดออกในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหายจำนวน ๑,๕๗๔,๐๐๐ บาท เป็นเงินจำนวน ๗๘๗,๐๐๐ บาท คงเหลือความเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๗๘๗,๐๐๐ บาท โดยที่ความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนการอนุมัติเบิกจ่ายเงินและขั้นตอนการลงนามสั่งจ่ายเช็คก่อให้เกิดความเสียหายไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน จึงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินรับผิดในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย ๗๘๗,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๓๙๓,๕๐๐ บาท และขั้นตอนการลงนามสั่งจ่ายเช็ครับผิดในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย ๗๘๗,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๓๙๓,๕๐๐ บาท ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดของเจ้าหน้าที่ได้ ดังนี้

๑) ขั้นตอนการอนุมัติเบิกจ่ายเงิน

นางสาว ท. หัวหน้าสำนักงาน ก. ในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุด ของสำนักงาน ก. มีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้ถูกต้อง และเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ และปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางสาว ท. มอบหมายให้นาง ว. เป็นผู้ถือรหัสผู้ใช้งาน (User Name) และรหัสผ่าน (Password) เพื่อทำรายการขอเบิกเงินจากคลังในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) จึงมีหน้าที่ต้องควบคุมดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของนาง ว. เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญงาน แต่กลับปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของนาง ว. ให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงิน

ส่งคลัง พ.ศ.๒๕๕๑ และคำสั่งสำนักงาน ก. ที่ ๐๐๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้เจ้าหน้าที่โดยเคร่งครัด และในฐานะผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงินโดยตรงของสำนักงาน ก. ไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓๒ (๒) กำหนดให้การอนุมัติการจ่ายเงินของส่วนราชการในราชการบริหารส่วนภูมิภาคเป็นอำนาจของหัวหน้า ส่วนราชการในภูมิภาค ข้อ ๓๓ ให้ผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งอนุมัติการจ่ายเงินพร้อมกับลงลายมือชื่อในหลักฐานการจ่าย หรือหลักฐานการขอรับชำระหนี้ทุกฉบับ หรือจะลงลายมือชื่ออนุมัติในหน้าหลักฐานการจ่ายก็ได้ อันเป็นช่องทางให้นาง ว. อาศัยโอกาสดังกล่าวกระทำการทุจริต โดยการจัดทำเอกสารขอเบิกเงินจากคลังในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) แล้วเบิกจ่ายเงินไปเป็นประโยชน์ สำหรับตนเองหรือผู้อื่นได้โดยง่ายเป็นระยะเวลาต่อเนื่องยาวนาน พฤติการณ์ถือได้ว่า นางสาว ท. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๓๙๓,๕๐๐ บาท แต่เนื่องจากสำนักงาน ก. มีข้อจำกัดด้านอัตราเจ้าหน้าที่น้อยแต่ปริมาณงานตามภารกิจมีจำนวนมาก นางสาว ท. จึงมอบหมายให้นาง ว. ทำหน้าที่ด้านการเงินเพียงคนเดียวโดยไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติงาน อีกทั้งนอกจากปฏิบัติงานประจำสำนักงาน ก. ตามแผนงาน แล้วยังมีงานนโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการไปพร้อมกันด้วยเมื่อคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมแล้ว จึงให้นางสาว ท. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนในอัตราร้อยละ ๒๐ ของความเสียหายจำนวน ๓๙๓,๕๐๐ บาท คิดเป็นเงินจำนวน ๗๘,๗๐๐ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕

๒) ขั้นตอนการลงนามสั่งจ่ายเช็ค

นางสาว ท. หัวหน้าสำนักงาน ก. ในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุด ของสำนักงาน ก. มีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้ถูกต้องและเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ และเป็นผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คของสำนักงาน ก. โดยเงื่อนไขการสั่งจ่ายเช็คของสำนักงาน ก. ต้องให้ผู้มีอำนาจลงนามสั่งจ่ายอย่างน้อย ๒ ใน ๓ คน ในฐานะผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คมีหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ.๒๕๕๑ แต่เนื่องจากข้อเท็จจริงปรากฏว่า นางสาว ว. กระทำการทุจริต โดยจัดทำเอกสารขอเบิกเงินจากคลังในระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) โดยไม่ปรากฏหลักฐานการอนุมัติจากผู้มีอำนาจอนุมัติเบิกจ่ายเงินแต่อย่างใด ทั้งยังทำการเขียนเช็คและลงลายมือชื่อ สั่งจ่ายเงินตามเช็คจำนวน ๔ ฉบับระบุสั่งจ่ายนาง ว. โดยปลอมลายมือชื่อนางสาว ท. หัวหน้าสำนักงาน ก. ในเช็คทั้ง ๔ ฉบับ ดังกล่าว ซึ่งนาง ว. สามารถกระทำการทุจริต สำเร็จแต่เพียงผู้เดียว ทำให้นางสาว ท. ไม่อาจตรวจพบการทุจริตดังกล่าวได้ พฤติการณ์ยังถือไม่ได้ว่า นางสาว ท. กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการ

สำหรับกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามสั่งจ่ายเช็ค จำนวน ๔ ฉบับมิใช่ลายมือชื่อของนางสาว ท. หัวหน้าสำนักงาน ก. ผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คของสำนักงาน ก. หากสำนักงาน ก. ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า ธนาคารประมาทเลินเล่อยินยอมให้มีการเบิกถอนเงินตามใบถอนเงินที่มีลายมือชื่อปลอมดังกล่าว ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย ซึ่งธนาคารกจะอ้างอิงแสวงสิทธิจากลายมือชื่อปลอมไม่ได้ โดยธนาคารจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นเทียบเคียงค่าพิพาทศาลฎีกาที่ ๕๖๘๓/๒๕๕๖ ให้สำนักงาน ก. ใช้สิทธิเรียกร้องให้ธนาคารคืนเงินตามสัญญาฝากทรัพย์ต่อไป

หากสำนักงาน ก. ได้รับคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนจากนาง ว. หรือได้รับคดีใช้เงินจากธนาคาร เมื่อนำมารวมกับจำนวนเงินที่นางสาว ท. ได้ชดใช้ไว้เกินจำนวนความเสียหายแล้วให้คืนเงินส่วนที่ได้รับชำระไว้เกินให้แก่นางสาว ท. ตามสัดส่วนแห่งความรับผิดชอบและที่ได้รับชำระไว้ต่อไป

ผู้ย่อ นางสาวกมลทิพย์ ทองทิพย์

นิติกร

ผู้ตรวจ ๑. นายสุรเชษฐ สุขจิตร

นิติกรปฏิบัติการ

๒. นางสาวนพพร อุณาภาค

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านละเมิดและแพ่ง